

שאלות הנוגעות לישיבה במלון בשבת - שיעור 289

I. הנוגע לאמירה לנכרי

(א) wake-up telephone call

אפשר יש להתיר במקום מצוה כגון לתפלה משום שהוא שבות דשבות במקום מצוה (ש"ז - ה) וגם מסתברא שהוא אמירה לאמירה קודם שבת שהוא מותר להחת"ס (ש"ז - ז - צצה"ל ד"ה ופילו) ועוד אם נעשה ע"י מכונת חשוב מע"ש הוא קיל טפי וע"ע באג"מ (ד - פ) ובשבת בחשמל (chap. 5)

(ב) דלתות החשמלית שפותחים אותם בכרטיס אין להתיר לפותחם בשבת אמנם ע"י נכרי במקום צורך גדול יש להתיר (מנחת יצחק י - כ"ט) ואם הכרטיס נעשה ע"י ישראל אפשר להתיר להנאות ממנו בסברת המג"א דרובו ככולו דינו כתינוק שנשבה אם הוא הולך בדרך אבותיו וצ"ע ועיין בשבת בחשמל (chap. 13)

(ג) חימום מים לקפה

נכרי שחימום מים קרים אפילו לרוב גוים אסור לשתות ממנו דשמא ירבה בשבילו (ש"ח - ז - ומ"ז ע"ה - סק"ה) וכ"ש אסור אם עושה גם בשביל ישראל והעולם אין נוהרים בזה וצ"ע

(ד) לנקות ע"י שאבק (vacuuming)

נכרי הבא לנקות את חדרו אין הישראל צריך למחות דדינו כאורח ואין לו בעלות בחדרו ולא דמי למה שכתב הבה"ל (רמ"ז - ה ד"ה לו לקור) שיש להחמיר כשיטת הר"ן ודעימיה מלבנות ביתו אפילו דרך קבלנות משום דמיחזי לאנשי כשכר יום וגם דשמא יבואו אורחים שאינם מאנשי העיר הזה ואינם יודעים שדרך העיר בקבלנות (ט"ט) דהתם ביתו אבל הכא אורח הוא ואין שייך לומר דשכר יום הוא מקבל וגם האג"מ (ג - ל"ה) תמה על הבה"ל משום שהוא ספק דרבנן וכמה המתירים ומ"מ כאן בארצות הברית טוב להחמיר

(ה) חדר הבגדים

אם הנכרי חותך את הכרטיס לשנים אין איסור בדבר דאדעתיה דנפשיה כעביד להקל על טרחתו ועוד יש מתירים לברור דברים גדולים אפילו ע"י ישראל (אור שמח ה - י"ה) או בדברים שדרכו לחזור בתערובות (שו"ת מהרש"ג ח - ל"ז) ואו בערימה (בה"ל ש"ט - ג ד"ה לחול) וע"י נכרי נשאר רק ספק דרבנן

(ו) מלצר נכרי שכותב על פנקסו מה שהאורח צריך מותר

שזה נחשב לצורך הנכרי ואדעתיה דנפשיה כעביד

(ז) נכרי שסגר אור חשמל בטעות

עייין בבה"ל (רע"ו - ח ד"ה לזכו) דא"י שרצה לתקן נר של ישראל ונכבה בידו וחזר והדליקו מותר דזה הוי כמו לצרכו כיון שנכבה בטעות ידו ויש אומרים בשם רב ש. ז. אויערבאך דאם אמר הנכרי לישראל אם רוצה אתה שאדליק החשמל והוא אומר כן אין זה חשוב אמירה לנכרי

(ח) מותר לומר לנכרי להדליק האור בבית הכסא שאין שם אור

דזה חשוב כבוד הבריות אם אין שם בית הכסא אחר

(ט) חזרה ע"י נכרי אסור (רמ"א הל"ג - ה)

וע"ע בבה"ל (ד"ה להסס) שהתיר הפמ"ג דבר יבש בדיעבד ובשם המהרי"ט לכתחלה והברכי יוסף התיר דבר לח שנצתנו לגמרי אם לא על האש ממש וצ"ע אם יש לסמוך ע"ז

II. אין אומרים ברכת מעין שבע במנין שאינו קבוע (מ"ב רס"ח - סק"י) רק אם יש קביעות על איזה ימים ויש ס"ת אצלם וש"ת אג"מ (ד - ס"ט - ג) כתב דאפילו בלא ס"ת כל שיש מנין קבוע בבית ואפילו רק לתפלת מעריב בשבת מותר לאומרו וכן נהג האר"י ז"ל (כה"ח סק"ג) וכן דעת רוב הפוסקים

III. לובשת אשה כמה תכשיטים תחת בגדה מחשש שיגנבו אם נשארו בחדרה ועיין ברמ"א (ג"ח - ל"ו) דשתי חגורות אסור ואולי יש להתיר משום שהוא הוצאה שלא כדרכה והוא בכרמלית ובהולה על ממונה

IV. לענין הדלקת הנרות במלון או במקום שאין בו צורך כלל לנרות

(א) "Regrettably, hotels often request that the women light candles on a table too distant to provide illumination to any of the diners, or light in a small room other than the main dining room. Since these candles neither illuminate the Shabbos table nor any other darkened room, the ברכה is considered "לבטלה" (see "Radiance of Shabbos" page 13 quoted from רב משה פיינשטיין

ועיין בשש"כ (הערה מ"ד) דאם רק בחדר הסמוך לחדר האוכל לאו שפיר עבדי

(ב) עיין בספר "Radiance of Shabbos" שכתב בשם רב משה שאם מדליק נר חשמל למצות נר שבת אינו יכול לברך על הדלקה זו אבל יש חולקין (דף 19) ועיין בספר חשמל בהלכה (דף 13)

(ג) ועוד כתב שם בשם רב משה והגר"י קמנצקי שנהגו לכבות הנרות חשמל וחזרו והדליקו אותם לשם נר שבת ואח"כ הדליקו נרות שבת שלנו ומברך על שניהם ביחד משום חשש ברכה לבטלה שנרות שלנו אין מוסיפים אור אם נרות החשמל דלקו. ועיין בשש"כ (סג) שתברך קודם שחזר והדליק את החשמל

(ד) ועיין בשש"כ (חלק 3' - מ"ג - הערה קע"ח) בשם הגרש"ז אויערבך דצ"ע בנרות של שמן אשר בזמננו לא נהוג כלל להדליקם לכבוד או להרבות באור על ידם וליהנות מריבוי האור א"כ כשיש כבר אור חזק ובהיר הרי ליכא כלל שום שמחה יתירה מזה וא"כ איך אפשר לברך על זה ועיין שם שכתב טעמים להתירא ועדיין צ"ע ושמעתי דנשי רב משה פיינשטיין ורב דוד Steinwurtz רב שלמה זלמן ברוין הדליקו נר שעוה לשבת ועביד כמר עביד ועביד כמר עביד. ובסידור האריז"ל הובא להדליק לפחות שני נרות של שמן

V. אנשים אחדים ששובתים יחדיו במלון וכל אחד אוכל משלו צריך לקיים את מצות הדלקת נרות שבת במשותף דהיינו שכל אחד ישתתף בהוצאה עבור השמן וידליק אחד מהם בברכה ואם יש להם חדר מיוחד ואין שם אור יכול כל אחד להדליק שם בברכה ואם נשותיהם עמם כולן דולקין כמנהג ישראל

נצפס לעלו' נשאול' אב' אורי' ר' אליעזר ליפא ב"ר יעקב ארזי' ע"ה אלא אורתי' באשה רחל ב"ר גרשון חנוך הע"ק הכפן ע"ה